

هدیه ابوالحسن نجفی به خوانندگان ایرانی در مورد ژیل پرو و کتاب وعده گاه شیر بلفور

الهام اشرفی
نویسنده

ژیل پرو نویسنده و خبرنگار فرانسوی است (۲۰۲۳-۱۹۳۱). او سال‌ها به شغل وکالت و بعدها خبرنگاری مشغول بود که به نظر حضور در همین دو شغل بسیار به او کمک کرده‌اند در پرداختن به داستان‌ها و قصه‌ها. ما خوانندگان ایرانی آشنا شدنمان با ژیل پرو را مدیون انتخاب و معرفی جناب ابوالحسن نجفی هستیم. در واقع تنها کتاب ترجمه شده پرو در ایران همین کتاب است

یک داستان گفته نشده...

آنچه در داستان‌ها و کتاب‌ها و فیلم‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است چگونگی سرنوشت و سرانجام این گروه‌های مقاومت پس از جنگ دوم است؛ اینکه بعد از سقوط نازی‌ها افراد این گروه چه کردند، جذب چه گروه‌هایی شدند کمتر مورد توجه فیلمسازها و نویسندگان بوده است.

کتاب «وعده‌گاه شیر بلفور» اما از معدود کتاب‌هایی است که به سرنوشت افراد مقاومت در حین جنگ دوم و از همه مهم‌تر سال‌های بعد از جنگ دوم پرداخته است. ژیل پرو نویسنده و خبرنگار فرانسوی است (۲۰۲۳-۱۹۳۱). او سال‌ها به شغل وکالت و بعدها خبرنگاری مشغول بود که به نظر حضور در همین دو شغل بسیار به او کمک کرده‌اند در پرداختن به داستان‌ها و قصه‌ها.

ما خوانندگان ایرانی آشنا شدنمان با ژیل پرو را مدیون انتخاب و معرفی جناب ابوالحسن نجفی هستیم. در واقع تنها کتاب ترجمه شده پرو در ایران همین کتاب است.

ویژگی داستان‌های این کتاب؛ ریتم و ضرباهنگ تند داستان‌ها است. اغلب داستان‌ها به اتفاقات نهضت مقاومت در اروپا و افرادی که در این گروه‌ها فعالیت داشتند و مأموریت‌های آنها پرداخته است. دو صفحه از هر داستان این مجموعه را که بخوانید، دیگر نمی‌توانید رهاپیش کنید؛ با اینکه داستان‌ها هر کدام نسبتاً بلند هستند. نویسنده داستان‌ها و قصه‌هایش را در عین سادگی، خیلی سراسر است و بی‌پیچیدگی روایت کرده و همه این سادگی قصه‌ها با ریتمی تند و نفس‌گیر بیان می‌شود.

نگاهی به داستان‌های این مجموعه در داستان «وعده‌گاه شیر بلفور» نویسنده به روایت مأموریت چند عضو مقاومت علیه نازی‌ها و نجات یک زندانی در میدانی که شیر بلفور نمادش است پرداخته و چنان با هیجان این قصه روایت شده که شما به عنوان یک خواننده نمی‌توانید

سرنوشت جنگ ویرانگر جهانی دوم گره خورده است به نام گروه‌های مقاومت؛ تعداد بسیار زیادی از افرادی که در کشورهای اشغال شده توسط ارتش نازی کم‌کم یکدیگر را پیدا کردند و داوطلبانه و شجاعانه تحت تدابیر امنیتی شدید نازی‌ها در هر کشور به یک سری مبارزات آشکار و پنهان می‌پرداختند؛ از جمله تهیه غذا و مکان‌هایی برای یهودیان، فراری دادن و پنهان کردن یهودیان و یا فرزندانشان، عدم همکاری با دولت‌های اشغال شده، دادن اطلاعات غلط جغرافیایی و تاکتیکی به آلمانی‌ها، مخفی کردن خلبانان سقوط کرده و حتی جنگ‌های مستقیم و بازپس‌گیری شهرهای اشغال شده و... طی سال‌های پس از جنگ و تا همین امروز این درون‌مایه‌ها اساس فیلم‌ها و کتاب‌های بسیاری شده است.

است، رفتن زن و چرایی نماندنش. این یعنی موفقیت نویسنده که قصه‌اش را در داستان تمام نکرده، بلکه قصه در ذهن خواننده ادامه دارد. به‌طور کلی با اینکه داستان‌ها به وقایع درون جنگ دوم پرداخته، ولی نویسنده از نقش زنان در این دوره و گروه‌های مقاومت غافل نشده است، اتفاقاً زنان در داستان‌ها نقش پررنگی دارند؛ چه در جایگاه زنانگی و احساسی‌شان و چه در جایگاه مبارزاتی‌شان.

داستان «ناله‌های بلند» هم از داستان‌های مثال‌زدنی مجموعه است. با اینکه داستان در سه بخش

قصه‌ها را کنار هم می‌خواند. مادامی که کتاب را می‌خواندم، پیش خودم می‌گفتم، این داستان‌ها بسیار مناسب فیلم هستند؛ بعد با جست‌وجویی کوتاه متوجه شدم که اغلب کتاب‌های ژیل پرو تبدیل به فیلم‌های سینمایی یا فیلمنامه‌نویسی خود پرو شده‌اند. اوج هنرنویسندگی ژیل پرو در داستان اول مجموعه نمایان می‌شود؛ داستان «نامزد و مرگ». ماجرای داستان در یک نصفه روز اتفاق می‌افتد، زنی وارد زندگی مردی می‌شود، هر دو غریبه و بعد در آخر داستان زن می‌رود، ولی تا به امروز در ذهن من خواننده مانده

طولانی روایت می‌شود، ولی داستانی گیرا و با تعلیق خوب است. داستان پسری که پدرش در سال‌های جنگ دوم از افراد مقاومت بوده و پسر چنانکه در همه‌جا جهان معمول است؛ زحمات و از خودگذشتگی‌های پدرش را بی‌بهره می‌داند. پسر که حالا دانشجویی است که فقط به خوش‌گذرانی مشغول است، طی اتفاقاتی و بنا به قرار گرفتن افرادی بر سر راهش در مسیر شناختن پدرش می‌افتد و برای این کار به دیدن چند نفر از دوستان قدیمی پدرش و نیز یکی از افسران آلمانی زمان دستگیری پدرش می‌رود و این‌گونه ما را با دوره‌ها و افراد عجیبی آشنا می‌کند.

و در انتها، سقوط قهرمان‌ها

ویژگی دیگر داستان‌های مجموعه نگاه خاکستری راوی و عدم قهرمان‌پروری است. در اغلب داستان‌ها می‌خوانیم که افرادی که طی دوره جنگ هر کدام برای خودشان قهرمان‌هایی نجات‌دهنده و شجاع به نظر می‌رسیدند، چطور در سال‌های بعد از جنگ اسیر جایگاه و پست و مقام‌های دولت‌های مستقر پس از جنگ شدند. چطور از حالت قهرمانی و اسطوره‌ای تبدیل به مردمانی خائن، ریاکار و قربانی شدند. هر کدام قربانی یک سیستم. نویسنده به سرنوشت برخی از سران حزب نازی نیز در برخی داستان‌ها پرداخته است؛ افسرانی که با وجود انجام کشتارها و جنایات بسیار بعد از جنگ با خانه و زندگی‌هایی مرفه و خیلی عادی به زندگی خودشان ادامه دادند.

اوج هنرنویسندگی ژیل پرو در داستان اول مجموعه نمایان می‌شود؛ داستان «نامزد و مرگ». ماجرای داستان در یک نصفه روز اتفاق می‌افتد، زنی وارد زندگی مردی می‌شود، هر دو غریبه و بعد در آخر داستان زن می‌رود، ولی تا به امروز در ذهن من خواننده مانده است، رفتن زن و چرایی نماندنش